

reče popolno svoje priznavanje in svojo zahvalo, in občni zbor je ta nasvet soglasno odobril.

Nato se oglasi g. prof. dr. *Lovro Požar* ter v daljšem korenitem govoru, katerega je skupščina živahno odobraval, najprej obžaluje, da »Matica« nikakor nima toliko društvenikov, kolikor bi jih morala imeti razmerno s številom slovenskega razumništva, kajti ogromna večina inteligentnih Slovencev, katerim je »Matica« v prvi vrsti namenjena, ni še zastopano v društvu. Mariborskim Slovincem n. pr. bi se gotovo vsak hudo zameril, kdor bi jim rekel, da je med njimi samo 40 inteligentnih narodnjakov, kajti samo toliko je med njimi »Matičinih« društvenikov. Celjskim Slovincem bi gotovo tudi nihče ne ugodil, kdor bi jim očital, da je v obmestji celjskem samo 19 razumnih domoljubov — in vendar je samo toliko vpisanih v »Matico«. In kaj bi rekla slovenska Ljubljana, ko bi kdo vstal ter rekel: »Vsa Ljubljana šteje samo 260 inteligentnih Slovencev!« — in vendar je samo toliko ljubljanskih Slovencev matišnjakov! »Matica Slovenska« je namenjena razumništvu slovenskemu, naj bi se torej vsak vpisal, kdor misli, da spada med razumništvo. Število matišnjakov bi se moralo podvojiti in potrojiti, kajti sedanje število nikakor ne odgovarja resničnemu številu inteligentnih Slovencev. G. dr. Požar završuje svoj govor z gorkim pozivom do vseh inteligentnih narodnjakov, naj pristopijo »Matici«.

Pri dopolnilnih volitvah v odbor so bili izvoljeni gg. prof. Anton Bartel, notar dr. Jarnej Zupanec, prof. dr. Jakob Skét, prof. M. Pleteršnik, Ivan Vilhar, prof. Vilibald Zupančič, prof. Fr. Šuklje, prof. M. Žolgar, prošt dr. Anton Jarec in prof. Ivan Majciger, ki so dobili od 188 oddanih po 187—168 glasov.

Napósled v odborovem imeni predlaga, prof. *Levec* naj se § 36. pravičnega reda odslej glasi tako: »Tajnikovo službo odbor po razpisu oddaje praviloma na tri leta. Ako se je pa odbor po večletnem tajnikovem službovanju uveril o njegovi popolni sposobnosti, sme ga tudi brez razpisa potrditi za daljšo dōbo«. Ta odborov predlog se je vsprejel po kratkem razgovoru s to izpremembo, da so se v tekstu besede »za daljšo dōbo« izpremenile v besede »za večletno dōbo«.

Konečno se je gospod predsednik navzočnemu gospodu županu ljubljanskemu Petru Grasselliju zahvalil, ker je za občni zbor »Matici« prepustil mestno dvorano.

Iz teh kratkih črtic vidijo gg. čitatelji »Ljubljanskega Zvona«, da je tudi l. 1887. »Matica« kolikor toliko napredovala bodisi v dušnem, bodisi v gmotnem oziru in da je društveni odbor storil vse, kar mu je v zdanjih razmerah možno storiti. Tisti, ki očitajo »Matici«, da je delovanje njeno premalo živahno, da izdava premalo knjig, da so njene knjige prejednostavne, vzmó naj v poštev, da odboru ni možno živahneje in uspešneje delovati, dokler se število društvenikov suče vedno samo okoli 1600. Preverjeni smo, da bi se moglo to število brez posebnega napóra povišati na 2000 do 2500 društvenikov, ko bi se vsi faktorji, ki vplivajo na mnenje slovenskega razumništva, združili z društvenim odborom, njegovimi funkcijonarji in poverjeniki v zložno delovanje na vsestranski prosep »Matice Slovenske«, in potem bi tudi društveni odbor v marsikaterem oziru lože ustrežal raznovrstnim željam društvenikov svojih. Besede, katere je g. prof. dr. L. Požar v tem oziru izpregovoril na občnem zboru »Matičinem«, so zlate besede in od vsega srca želimo, da bi si jih dobro zapomnilo takozvano — razumništvo slovensko.

Slovensko pisateljsko podporno društvo. Občni zbor tega društva je bil dné 14. aprila v steklenem salonu čitalničnem. Predsednik g. dr. J. Vošnjak pozdravi društvenike, konstatuje sklepčnost po § 12. društvenih pravil ter prehaja na dnevni red dá besedo tajniku g. prof. Antonu *Raiču*, ki poroča o društvenem delovanju to:

»Veseli me, čestita gospōda, da Vam morem poročati, da je bilo minolega društvenega leta delovanje odborovo, kakor društveno sploh, živahno kakor še nikoli dozdej.

Pri poslednjem občnem zboru dne 2. aprila 1887. bili so voljeni: dr. Josip Vošnjak predsednikom i odborniki: Ivan Hribar, Fran Levec, Vaso Petričič, Luka Pintar, Anton Raič i Ivan Tomšič, pregledovalcema računov pa dr. Matija Hudnik i Anton Svetek. Pri odborovi seji dne 23. aprila 1887. ustanovil se je odbor ter si izvolil podpredsednikom Fr. Levca, denarničarjem V. Petričiča, tajnikom pa poročevalca. Sej je imel odbor šest (23/4, 13/6, 16/7, 21/10 1887 i 5/3, 26/3 1888); pri vseh se je posvetoval o prospehu društva, o podeljevanji podpor, o prirejevanji slavnosti na čast že umrlim ali pa še živčim pisateljem. Podpore delil je trem revnim pisateljem i jedni vdovi, (v skupnem znesku 171 gl. 39 kr.) ter je i dovolil posojilo jednemu pisatelju. Po § 2, b) prireja »Pisateljsko društvo« i javna predavanja. Od poslednjega do denšnjega občnega zbora priredil je odbor dvoje predavanj. Dne 17. aprila m. l. predaval je društveni podpredsednik prof. Levec na korist *Erjavčevi ustanovi* in dne 25. marca t. l. na korist Levstikovemu spomeniku. Predavanje je bilo obojekrati v čitalnični dvorani, za koji je čitalnični odbor bil velikodušno prepustil dvorano brezplačno v navedeni blagi namen — in le tako je bilo mogoče odposlati v Gorico za Erjavčevo ustanovo 62 gld. 60 novč. in dati za Levstikov nagrobni spomenik nad 90 gld. — Že dolgo let opazujemo, da je nam Slovencem usoda kaj nemila. Naši uzorni možje, duševni velikani, naši voditelji in prvoboritelji mro nam drug za drugim; nam pa ostaja žalostna, a sveta dolžnost čestiti njihov spomin. In tej nalogi odzval se je Pisateljskega društva odbor s tem, da je vzdal i dne 3. julija 1887. odkril spominsko ploščo v Kamni Gorici pesniku in zagovorniku národnih pravic dr. *Lovretu Tomanu*. Na to slavnost, ki je bila velikanska in vsestrauski krasna, mora biti odbor i ž njim vse društvo, ponosen. Da pa jo je odbor mogel prirediti tako lepo, za to gre v prvi vrsti hvala blagorodnemu gosp. *Janku Urbančiču*, graščaku na Turnu, ki je v to pripomogel svojim velikodušnim darom, in lokalnemu odboru v Kamni Gorici, osobito pa g. *Adolfu pl. Kapusu* in županu gosp. *Pesjaku*. Dne 14. avg. m. l udeležilo se je društvo po obilnih društvenikih i zastopano po dveh odbornikih odkritja spominske plošče *Antonu Alojzu Wolfu* v Idriji. Ta slavnost prirejena po mestni občini, ostane gotovo vsem udeleževalcem v jako prijetnem spominu: našli smo povsod pravo slovansko gostoljubnost in obžalovali smo le to, da smo morali tako kmalu zapustiti prijazno mesto. — Pri tej prilžnosti pristopilo je v Idriji dosti novih društvenikov »Pisateljskemu društvu«, sprevidših blag namen društva. — Dne 10. julija udeležilo se je »Pisateljsko društvo« blagoslovljenja »Slavčeve« zastave.

Slovenski narod časti slavne i velike može, i kjer se oni časté, tam ne sme zaostati »Pisateljsko društvo«. Slavnoznani *Andrej Einspieler* daroval je dne 21. avgusta 1887. zlato mašo v svoji rojstni župniji v Svečah. Koroški rodoljubi, spoznavši njegove preobilne zasluge za zatirani slovenski narod na Koroškem, priredili so lepo slavnost, koje se je udeležilo i »Pisateljsko društvo« po več svojih društvenikih. Pri omenjeni slavnosti bil je zlatomašnik čil i črstev, da je vsakternik smel mu prisoditi še 15—20 let. Toda — pet mesecev pozneje položil je že odbor v imeni »Pisat. društva« venec na njegov grob! Še drugo žrtev zahtevala je zla kob od nas ubogih Slovencev: dne 16. novembra 1887. umrl je blagi *Fran Levstik*. »Pisateljsko društvo« prevzelo je z vašim dovoljenjem, častiti gg. društveniki, skrb i troške za pogreb, ter je pokopalo dne 18. nov. moža, ki je umrl kakor Aristejdes, i mu položilo venec na grob. Ali usoda se še ni zadovoljila s tema žrtvama; danes je ravno 14 dnij, kar je položilo društvo še jeden venec na grob dr. *Valentina Zarnika*, moža neupogljivega, jeklenega značaja, kar mu priznavajo celo naši narodni nasprotniki. Blag spomin vsem trem možem! Najprimernejše i najlepše častimo njihov spomin, ako jih posnemamo v odločnosti i ljubezni do domovine.

»Pisateljskega društva« odbor vršil je dalje svojo nalogo še s tem, da je priredil dne 4. septembra 1887. slavnost na čast svojemu častnemu društveniku, Nestorju slovenskih pisateljév, župniku v Slovenjem Gradci, g. *Davorinu Trstenjaku* o priliki njegove sedemdesetletnice i petdesetletnice njegovega pisateljavanja. Pri tej priložnosti podaril mu je odbor v imeni društva jako lep srebrn i pozlačen ter fino cizelovan kozarec s primernim napisom. Slavnost vršila se je vsestransko dostojno i lepo. — »Pisateljsko društvo« slavilo je dne 17. marca 1888. še jednega moža, na kojega gleda ves slovanski svet s ponosom, i ta mož je dika jugoslovanska, vladika bosensko-sremski, dr. Josip Juraj Strossmayer, kojega je teden dni preje (dne 9. marca) imenovalo svojim častnim društvenikom.

Društveni predsednik dr. Vošnjak naznanil je Strossmayerju brzojavno, da ga je imenovalo »Pisateljsko društvo« častnim društvenikom in dobil je na to od njega zahvalno pismo z dne 23. marca t. l.

Strossmayerjev večer, prirejen pri Maliči, privabil je obilo Strossmayerjevih častilcev, med njimi tudi brate Hrvate, in se je vršil jako lepo in na vsestransko zadovoljnost.

Lanski občni zbor dal je odboru nalog prirejati izlete. Odbor je vabil od nedelje do nedelje društvenike k izletu na Škaručino, a ravno tako nagajalo nam je vreme od nedelje do nedelje. Naposléd (dne 22. majnika) se nas je bilo napotilo dvajset na Škaručino, dasi se je i tistega dne nebo držalo kisló. Dasi se je tedaj navedeni izlet le težko uresničil in samo na pol dobro obnesel, imel je ipak dobre nasledke: predramil je namreč g. S. iz letargije in s tem porodil »Nedeljska pisma«, koja je vsakteri rad čital; S. je porodil Swiftijanca, Swiftijanec je porodil Barbata, Barbatus še porodi — kdo ve koga! Vsi naštetí pisatelji skrbé ne samo za urednike naših dnevnikov i za državnega pravdnika, nego i za zabavo čitajočega občinstva. — Ker se je prvi izlet slabo obnesel zbog slabega vremena i ker je potlej imel odbor s prirejanjem ali pa udeležbo navedenih slavnostij posla, ni več priredil izleta. Vse slavnosti pa so imele namen tistim izmed naroda, ki še ne vedo ceniti in čislati svojih za narod delujočih bodisi že umrlih ali pa še živóčih slavnih mož, dajati lep vzgled, jih poučevati in dramiti.

Pisateljskega društva odbor prevzel je še jedno nalogo, koje mu sicer ne nalaga noben paragraf društvenih pravil, i ta naloga je: *gojitev društvenega življenja* in književnega prijateljstva in delovanja. Kakor predlanskim in lani, tako smo se shajali i letos tukaj, navadno ob sobotah, da smo se po možnosti kratkočasili z razgovarjanjem o tej in oni prikazni, dotikajoči se slovstva in prosvete. Navadno pa je jeden ali drug društvenik kaj čital, pripravljajoč se na čitanje uglobil se sam v dotično poglavje svojega predmeta in potem s svojim čitanjem učil i druge. Lani so se nam bili zabavni večeri tako omilili, da smo priredili po občnem zboru še jeden izredni zabavni večer. Zabavni večeri so se pričeli letos dne 5. novembra in društveniki so čitali marsikaj o naših in tujih razmerah. Zvedeli smo zanimive stvari o Ribničanih, o nekem slovenskem pesniku in pisatelji in o Gunduliči; o trpinih: Levstiku, Einspielerji, Hurbanu in Strossmayerji; podale so se nam statistične črtice o kranjski duhovščini; *Етѣхѣ* posnel je zanimive črtice iz dnevnika starega slovenskega humorista od sedem do sedem let; čitali in razložili so se nam nekoji Preširnovi doslej še nenatisnjeni granesi in odlomki iz prekrasne de Amicisove knjige: »Srce«, in vrla razprava o slovenski stilistiki; zvedeli smo, kaj je vse počenjal Erazem, poslednji Luegar, in kako je Lukijan pravo pogodil, ko je opustil kiparstvo in se posvetil pisateljstvu. Jeden čitatelj popeljal nas je v pomorsko mesto na jugoslovanskih tleh, drugi pa v daljni Kitaj; jeden pa nas je celo učil lovske latuščine. Zvedeli smo, kako se je začela širiti omika po pisavi, in jeden nam je pokazal, kako pišemo mi in kako so pisali stari narodi. Jeden nam je kazal, kako bodočnost ima naša zemlja, drugi pa se je oziral kvišku na solnce in mesec, prouzročevalca plimovanja; spet drugi

je govoril o prosti volji zločinčevi in o razmerah na njo vplivajočih, in še drugi kazal nam je krasne podobe našega domačega umetnika k njegovi pripovedi, in nocoj nam bosta čitala g. T. Hugo in g. Podkrajšek. Pri zabavnih večerih kratkočasili so nas večkrat gg. pevci, ter so s tem zelo povzdignili zabavo in veselje. Bodi jim na tem lepa hvala! — Iz tega poročila vidite, čestita gospôda, da naši zabavni večeri niso bili prazni in neplodoviti. Dovolite, da pri tej priliki še nekaj omenim: Že nekaj let opazujem, da med nami ni tistega zaupnega družnega življenja, ki je potrebno za vsak napredek, — in mnogo je takih gospodov, kojih neradi pogrešamo, ki so po svoji službi in po svojem dostojanstvu, ki je zavzemajo med Slovenci, rekel bi, sebi in narodu dolžni, da se nam ne odtegujejo in ne odtujejo, a vendar še neso niti društveniki, dasi previde in pri vsaki priliki pravijo, da je naše društvo res koristno, delavno, sploh izvrstno in potrebno podpore, ter obljubujejo že leta, da pristopijo k društvu — društveni denarničar vendar ni zadovoljen samimi obljubami ter jih niti ne uknjižuje. — So »rodoljubi«, pri kojih ne gre za to, da bi morebiti težko zmagali 2 ali 3 gld. na leto, koje pa še lahko plate v dveh rokih, in vendar še niso društveniki. Neka malomarnost kraljuje z nami, ki nam postane škodljiva, ako se skoro ne vzdramimo in se je ne otresemo. Bodimo zložni, delavni in stojimo trdno na braniku, a ne bodimo — malenkostni!

Hvaležno mi je omeniti »Banke Slavije« v Pragi, koja je i letos velikodušno podarila 200 gld. našemu društvu.

Omeniti mi je še, predno končam, da je odbor »Pisateljskega društva« bil naprošen od odbora v Ptuiju za stavljenje nagrobnega spomenika Božidaru Raiču, naj prevzame on skrb za stavljenje nagrobnega spomenika. Za Raičev spomenik nabranih je do 600 gld.; zložili so jih zvečine štajerski rodoljubi. Naravno je, da je odbor drage volje prevzel ta posel naše ter je že razpisal natečaj za nagrobni spomenik, ker se mu dozdeva ta pot najprimernejši in naloga bodočemu odboru bode to izvršiti, kar je dozdani prišel. Dalje postavi »Pisateljsko društvo« Levstiku nagrobni spomenik, za kojega se je kaj v kratkem nabralo 500 gld. Za navedena nagrobna spomenika nabiranje še vendar ni zaključeno in za Raičev spomenik je pošiljati denar gg. Bened. Hrtiču, gvardijanu, dr. Fr. Jurteli, advokatu, in Ant. Gregoriču, (vsi trije) v Ptuiju, za Levstikov pa odboru »Pisat. društva«. — Razven stavljenja omenjenih dveh nagrobnih spomenikov nameravalo je društvo še vzdati spominsko ploščo dr. Janezu vit. Bleiweisu-Trsteniškemu na njegovem rojstvenem domu v Kranji in pesniku Miroslavu Vilharju v Planini. Prva nameravana slavnost vendar more izostati zbog nekih ovir. Preostaje nam torej samo še druga slavnost i ako še kaj drugega sklene občni zbor. — Nadejajmo se, da bode bodoči odbor marljivo deloval na korist in prospeh mili domovini. V to pomoz! Bog i sreča junačka!

Občni zbor odobri poročilo i izreče tajniku zahvalo za njegovo marnost.

K drugi točki dnevnega reda: Denarničar Vaso Petričič poroča o denarnih zadevah. Poročilo povzememo, da je društvo imelo leta 1887. dohodkov 567 gld. 94 novč., troškov pa 471 gld. 96 novč. Vse društveno premoženje znaša 1448 gld. 74 novč. — Poročilo vzemo društveniki na znanje i izreko denarničarju zahvalo.

Pregledovalca računov dr. Mat. Hudnik in Ant. Svetek poročata, da sta pregledala knjige i račune ter našla vse v najboljšem redu. — Pregledovalcema računov voli občni zbor per acclamationem zopet dr. M. Hudnika i Ant. Svetka.

Pri volitvi novega odbora (4. točka dnevnega reda) izvoli občni zbor z vslikom dr. Jos. Vošnjaka prvosednikom, v odbor pa so bili po listkih izvoljeni vsi dozdani odborniki: Ivan Hribar, Fran Levec, Vaso Petričič, Luka Pintar, Anton Raič i Ivan Tomšič.

Društveni statistik — hvala mu! — nam je o zabavnih večerih ravno pretekle zimske dôle sestavil naslednji pregled: Dne 5. nov. 1887. je predsedoval g. dr. J. Vošnjak, predaval g. Ivan *Železnikar* »Epiharmove spomine«; dne 5. novembra 1887. je predsedoval g. Fr. Grbič in predaval g. *J. Juvanc*: »Ribniško blagó«; dne 17. nov. 1887. je predsedoval g. kanonik K. Klun in pripovedovali so *spomine* svoje na *Levstika* gg. Drenik, Grasselli, Levec, dr. Vošnjak, Tomšič in dr.; dne 24. novembra 1887. je predsedoval g. dr. V. Gregorič in predaval g. *A. Trstenjak* o nekaterih verzih Preširnovih; dne 3. decembra 1887. je predsedoval g. prof. M. Pleteršnik in predaval g. prof. *A. Raič* prevod iz Amicisovega »Srca«; dne 10. decembra 1887. je predsedoval g. prof. *A. Raič* in predaval g. prof. *Fr. Orožen* o zgodovini pisem; dne 17. decembra 1887. je predsedoval g. E. Lah in predaval g. prof. *K. Pirc* o Falbovi teoriji; dne 29. decembra 1887. je predsedoval prof. Levec in predaval g. dr. pl. *Milkovič* o razvoji pisave; dne 5. jan. 1888. je predsedoval g. urednik Ig. Žitnik in predaval prof. *Levec* o Matiji Valjavci; dne 12. jan. je predsedoval g. I. Tomšič in predaval g. *A. Trstenjak* o Gunduliči; dne 19. jan. je predsedoval g. Jakop Hafner in predaval g. prof. *L. Pintar* o Lukijanu, gg. dr. Vošnjak, Orožen in Levec pa pripovedovali o Einspielerji; dne 26. jan. je predsedoval g. prof. *Fr. Orožen*, a neki domoljub predaval o Pulji in njegov okolici; dne 11. febr. je predsedoval in o Kitajcih predaval g. prof. *L. Pintar*; vrhu tega je tudi g. urednik *Ig. Žitnik* bral humoristično berilo; dne 18. febr. je predsedoval g. dr. Bleiweis vitez Trsteniški in predaval g. prof. *Pirc* o solnci, luni in o vplivu obeh na plimovanje; dne 25. febr. je predsedoval g. *A. Trstenjak* in predaval g. J. Škofic o prosti volji zločinčevi; dne 2. marcija je predsedoval g. župan P. Grasselli in predaval g. *E. Lah* statistične podatke o kranjski duhovščini; dne 9. marcija je predsedoval g. prof. *K. Pirc* in predaval g. *A. Trstenjak* o slovenski stilistiki; dne 17. marcija je bil Strossmajerjev večer; dne 7. aprila je predsedoval g. nadzornik And. Žumer in g. dr. *Vošnjak* je pojasnoval štiri nove slike Jurija Šubica; dne 14. aprila je predsedoval in svoje spomine o Jurčiči pripovedoval g. *Hugon Turk*; vrhu tega je g. železniški načelnik *Fr. Podkrajšek* predaval o železnicah po Bosni in Hercegovini. — Naživahnejša udeležba je bila dne 17. marcija pri Strossmajerjevem večeru (92 udeležencev), najslabejša dne 11. februarja (20 udeležencev); sicer se je zabavnega večera udeleževalo vedno po 25—30 gospodov.

Anton Mlakar †. Dne 27. marcija t. l. ob 1/27 uri zvečer je umrl v Ljubljani v svojem stanovanju v Soteski št. 8., pritično, po dolgi mučni bolezni na sušici v največji bedi kipar Anton Mlakar, v dôle 53 let, zapustivši dva nepreskrbena sinova. Porojen je bil Mlakar Podgoró, v fari Št. Vid nad Ljubljano in prišel je še mlad deček v službo h kiparju Tomcu v Št. Vid, kjer pa je bilo Mlakarju le malo možno baviti se s kiparstvom, kajti rabili so ga v Tomčevi hiši skoraj samó za domača dela in za kolarski obrt, s katerim se je prva leta Tomec pečal več nego s kiparstvom. Šele ko je prišel Mlakar na Hrvaškem, slab kolar in po samouku boljši kipar, slučajno v Dobrovi v službo umetnega slikarja, kakor se sam nazivlje v svojih izpričalih Alojzija pl. Marchetija, dobil je pravi navod za kiparsko umetnost, v kateri je odslej vedno napredoval. Prepotoval je potem velik del Nemškega, bil je, kar je razvidno iz njegovega potovalnega lista potrdil, na Dunaji, v Berlinu, Brunšviku, Hanovru, Ahenu, Magdeburgu, Kölnu, Monakovem in v Freiburgu v Švici in napósled v Parizu. V vseh teh mestih je pri raznih kiparjih stopil v delo, tako da je potoval nad deset let. Proti letu 1860. vrnil se je v Ljubljano, a malo je bilo takrat še vnemanja za umetnost kiparsko; saj še ranjki Fran Zajec, katerega zapuščino, same modele, so zadnje dni po 5 in 10 kr. na javni eksekutivni dražbi prodajali, ni tako rekoč mogel ob svojem obrtu živeti, dasi je bil že